

emlékei között. De ugyanígy hozzájárultak az ünnepek sikeréhez a vendéglátóipar dolgozói és mindenki, akivel a résztvevők a jubileumi ünnepek során valamilyen kapcsolatba kerültek.

Mindez nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a jubileumi ünnepek valóban feledhetetlen emléket jelentsenek az egész ünneplő közönségnek és különösen annak a mintegy 300 erdőmérnöknek, akik eljutottak Sopronba. Az ország minden részéről, a legkülönbözőbb munkaterületekről, a legidősebbektől a legifjabbakig csaknem szabályos korosztályeloszlásban képviseltették magukat. Erre a néhány napra újra megelevenedett a város képe a régen megszokott arcokkal és újra érezhettük mindnyájan, hogy a Főiskola végzettjei otthon vannak Sopronban. Nekünk jelentettek a legtöbbet ezek a napok, mert újra meggyőződhattünk arról, hogy töretlenül él a szakmai együvé tartozás tudata. A rég nem látott barátokkal folytatott meghitt beszélgetésekben feltárultak a lelkek és kitűnt, hogy még az idegen területeken munkálkodó társaink sem szakadtak el az igazi szakmától, szíve mélyén mindenki erdész maradt. Szívünkben fakad mindnyájunknak a kívánság:

vivat, crescat, floreat Academia!

Milyen kérdéseken dolgozik a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumának Erdőgazdasági és Mezővédfásítási Főigazgatósága?

(A. I. Bovin miniszterhelyettesnek, a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériuma Erdőgazdasági és Mezővédfásítási Főigazgatósága vezetőjének az erdőgazdaság dolgozóinak 1958. január 22—23-i első összoroszországi értekezletén elmondott felszólalásából.)

A Szovjetunió mezőgazdasági miniszterének helyettese, A. I. Bovin felszólalásában röviden foglalkozott az ország erdőgazdasága fejlesztésének eredményeivel. Rámutatott arra, hogy az erdőgazdaság dolgozói eddig nagy sikereket értek el és előkészítették a feltételeket a gazdasági ág további gyors fejlesztéséhez.

A. I. Bovin felszólalásának jelentős részét az erdőgazdálkodás hiányosságainak elemzésére és kiküszöbölésük módjának szentelte. Mivel a sűrűn erdősült kerületekben az erdőségek nincsenek kellően feltárva és a fakitermelési tervek teljesítésében lemaradás mutatkozik, a népgazdaság faanyagban hiányt szenved. Ez okból a központi és nyugati kerületekben a megállapított hozadékot meghaladó fahasználatokat szükséges engedélyezni. A népgazdaság faellátásában mutatkozó hiányosságok annak is tulajdoníthatók, hogy a fakitermelő ipar nem racionálisan használja fel a vágásterületek faanyagát. Az állami erdőkben évente kb. 2,4 millió ha területet termelnek ki, több mint 300 millió m³ fatömeggel. Ugyanakkor megállapították, hogy a vágásterületeken évente átlagosan több mint 50 millió m³-t felhasználatlanul hagynak, ebből 32 millió m³-t ki sem termelnek, nem kevesebb mint 18 millió m³ felkészített faanyagot pedig a vágásterületeken széjjelhagynak. Jelentős a vágásokban a fakitermelés során

keletkező veszteség és az úgynevezett vágáshulladék (csúcsrészek, gallyak, tűzifa, forgácsok és egyebek). Ezek összes mennyisége az évi véghasználati területen 50 millió m³-t tesz ki. Óriási mennyiségű hulladék keletkezik a faanyag felhasználása során az iparban és az építkezésekben. Sok kerületben csak a fenyőféléket termelik ki, míg a lombféléket állva hagyják.

A jelzett hiányosságok kiküszöbölése a fakitermelésnél és fafeldolgozásnál, valamint a fakitermelés fokozása a sűrűn erdősült kerületekben lehetővé teszi, hogy a népgazdaság faellátását jelentősen megjavítsuk, elkerüljük a II. csoportba tartozó erdőkben a túlhasználatokat, 300—400 ezer ha-ral csökkentjük az évi vágásterületet, egyszóval emeljük az erdőgazdálkodás színvonalát.

Különös nyugtalanságot okoz napjainkban a hegyvidéki erdők kitermelése a Kárpátok és az Északi-Kaukázus egyes kerületeiben. Ezekben a kerületekben a fakitermelő-ipar vállalatai már sok éve ellenszegülnek a felújító vágások bevezetésének, folytatják a tarvágásokat, ami az ország népgazdaságának óriási kárt okoz. A Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériuma intézkedéseivel a kitermelőket arra kötelezi, hogy a Kárpátok és az Északi-Kaukázus erdeiben 1959. évtől kezdve a fahasználat során teljesen a felújító vágásokra térjenek át.

Majd A. I. Bovin rátért a sűrűn erdősült kerületekben folyó erdősítési munkában mutatkozó lemaradásokra. Az erdőfelújítás ott évente 300 ezer ha vágásterületen marad el. Ezekben a kerületekben az elmúlt időkben a fel nem újított vágásterületek és leégett erdők 15 millió ha-ra szaporodtak fel. A felújítás ki nem elégítő állása a sűrűn erdősült kerületekben azzal magyarázható, hogy ezekben a kerületekben az erdőgazdaságok erre a célra nem rendelkeznek elég munkaerővel és gépi felszereléssel. A sűrűn erdősült kerületekben egy erdőgazdaság általában csak 1—2 traktorral és tehergépkocsival és 15—20 munkással rendelkezik.

Ugyanakkor a fakitermelő szervezetek, amelyek nagy erdőterületeket koncentrált vágásokkal termelnek ki, a sűrűn erdősült kerületekben sok munkással rendelkeznek és korszerű technikai eszközökkel is jól fel vannak szerelve. Felszerelésüket erdei magvetésre és ültetésre is fel lehetne használni, de a fakitermelő szervezetek nem tartoznak felelőséggel az erdő felújításáért és ebben a munkában egyáltalában nem vesznek részt. Az erdőfelújítási munkákat aránylag rövid tavaszi és őszi időszakban végzik, amikor a fakitermelés terén kisebb az ütem, ezért a fakitermelő vállalatok a fő tervük teljesítésének károsodása nélkül biztosíthatnák az erdőfelújítási munkák elvégzését.

A Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériuma — jelentette ki A. I. Bovin — ezt a kérdést tanulmányozta és célszerűnek tartja a fakitermelő szervezetek átadni az évi fakitermelések nyomán szükségessé váló erdőfelújítási munkák végzését a számukra fenntartott faanyag-bázisokon.

Ezekben a kerületekben az államerdészeti igazgatást a mezőgazdasági szervek részére kell fenntartani, őket kell megbízni vágásterületek kijelölésével a fakitermelési szervek részére, a véghasználatra besorolt fatömeg felhasználásának és a fakitermelési vállalatok által végzett erdőfelújítási munkák ellenőrzésével, a fakitermelés engedélyezésével a helybeli lakosság részére, az erdőrendezéssel, az államerdészeti területek nyilvántartásával, az erdőőrzési és erdővédelmi szolgálat megszervezésével, valamint szakmai segítségnyújtással a fakitermelési vállalatoknak az erdőgazdasági munkák végzésében.

A középső, déli és nyugati kerületekben az erdőgazdaság fejlettsége elég intenzív. Itt állandó munkások állnak rendelkezésre, az erdőfelújítási munkák mennyisége a vágásokat meghaladja, nagy méretarányban való-sítják meg a nevelővágásokat is. A fahasználat itt aránylag kis méretű és különösen szoros kapcsolatban kell állnia az erdőgazdasági munkákkal. Ezekben a kerületekben a fahasználatokból eredő fatömeget főleg a mezőgazdaság szükségleteinek fedezésére lehetne irányítani és elsősorban az állattenyésztési létesítmények építésére, valamint a helyi ipar és a lakosság ellátására lehetne felhasználni. Ezeket számontartva a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériuma célszerűnek tartja, hogy a déli és nyugati kerületekben, valamint a ritkán erdősült központi kerületekben a fahasználati munkák végzését az erdőgazdaságok vegyék át. Ez az intézkedés lehetővé tenné a nagyszámú helyi fakitermelő felszámolását, a velük járó hiányosságok (következetlenségek a munkabér megállapításában, a faanyag ésszerűtlen felhasználása stb.) kiküszöbölését. A munkaerőt, a gépeket és eszközöket az év folyamán jobban tudják hasznosítani. Ilyen intézkedések bevezetésének célszerűségéről tanúskodik az a nagy tapasztalat, amely Csehszlovákiában, az NDK-ban és sok más országban rendelkezésre áll, ahol az erdőgazdaság szervei erdőgazdasággal és fakitermeléssel egyaránt foglalkoznak. Jelenleg nálunk a litván és lett SzSzK-ban a fakitermelést átadták az erdőgazdaságoknak, ami pozitív eredménnyel járt.

Az erdőgazdaságban eddig a legnagyobb hiányosság a rossz gépi ellátottság volt. Most azonban a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumának meg van a lehetősége, hogy az erdőgazdaságokat traktorokkal a szükséglet mértékében teljesen ellássa. De a különleges erdőgazdasági gépek hiánya miatt a traktorokat nem lehet jó hatással kihasználni. A tudományos kutató intézetek már 16 különleges erdőgazdasági gépet szerkesztettek, amelyek a hatósági próbán beváltak, gyakorlati bevezetésre alkalmasak: a ki nem tuskózott vágásterületek erdősítésére, beleértve a természetes felújítást elősegítő munkákat is, 9 gépet; a hegyoldalak és vízmosásos oldalak erdősítési munkáira 3 gépet szerkesztettek. Kultivátorokat, vetőgépeket és csemeteültető gépeket szerkesztettek az erdővel nem borított területek beerdősítéséhez. Az idén 23 újabb erdőgazdasági gépet vetnek alá hatósági próbának.

El kell érni, hogy a mezőgazdasági gépeket gyártó ipar komolyan foglalkozzék az erdőgazdaságban szükséges gépek és felszerelések sorozatgyártásával. Egyebek között már határoztak abban a kérdésben, hogy 1958-ban gyártsanak 200 db, meredek lejtőkön használható DT—57-es traktort teljes gépi felszereléssel, valamint 175 db PRT—3-4 típusú talajlazító ekét, 100 db SzLN—2-es csemeteültető gépet, 800 db horgonyos túróékét, valamint ekéket sávós talajelőkészítésre, tárcsás erdei kultivátorokat és egyéb felszereléseket.

Az erdőművelőkre még sok tennivaló vár erdeink tűzveszélyességének csökkentésében. Különös figyelmet kell fordítani a tűzvédelmi intézkedések megtételére az irkutszki, szachalini, csitai, omszki, tyumenyi területeken, Habarovszk, Krasznojarszk vidékén és a tenger mellékén, a Jakut Autonóm Szocialista Szovjet Köztársaságban. 1958—1960 folyamán ki kell dolgozni az erdők tűzvédelmének általános tervét, fokozni kell a megfigyelő tornyok építését, a tűzpázták, vegyi tűzvédelmi állomások létesítését, meg kell javítani az erdővédelmi szervezetet és azt közelebb kell hozni a fakitermelési munkaterületekhez és más tűzveszélyes helyek-

hez. Az Erdőgazdasági Főigazgatóság intézkedéseket tett az erdő légi védelmének jobb irányítására. A helikopterek alkalmazása az utóbbi években sokszorososan megnövelte a légi szolgálat munkájának eredményességét. De fő gondunk természetesen a megelőző intézkedések lehető legnagyobb méretű megjavítása, a tüzeket előidéző okok kiküszöbölése legyen.

Meg kell javítani az erdőnek az erdei károsítók elleni védelmét. Életre kell hívni a tömegesen fellépő károsítók és betegségek megfigyelését és előrejelzését végző szolgálatot, az erdőgazdasági tudományos kutató intézetekben erre a célra különleges irodát kell szervezni, valamint megfigyelő pontok hálózatát kell létrehozni az erdőgazdaságok növényvédelmi és egyéb szakembereiből. Javaslatot dolgoztak ki arra vonatkozóan, hogy a sűrűn erdősült vidékek erdőgazdaságainak státusában erdővédelmi és erdőőrzési mérnöki beosztásokat kell biztosítani, az erdőőrzési felügyelői és körzeti erdőpatológusi beosztásokat pedig meg kell szüntetni. A tudományos intézetek siettessék az aeroszolos védekezési mód kidolgozását.

Sok erdőművelő és tudós, egyebek között a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának Erdészeti Intézete is, felhívja a figyelmet arra, hogy a fenyőállományok lágylombos állományokká alakulásának folyamata egyre erősödik. Így például a kalinyini, jaroszlavi, kasztromai és gorkiji területeken a lágylombos erdők jelenleg az erdővel borított terület 52%-át foglalják el, ezen belül a lágylombos állományok területe az I. korosztályú fiatalosokban több mint 68%-ot, a II. osztályú fiatalosokban 64%-ot, a középkorú állományokban 45%-ot, a vágásérettséghez közeledő állományokban 34%-ot, a vágásérettekben 33%-ot, és a túltartottakban 49%-ot tesz ki. A lágylomblevelű állományok területének ilyen megoszlása a korcsoportokban elsősorban annak tulajdonítható, hogy a háború éveiben jóformán nem létesítettek fenyőállományokat és a háborút követő időszakban a munkák néha nem voltak elég eredményesek. Fenti adatok azt is tanúsítják, hogy a vágásérett és túltartott állományokban a lágylombos fajokot nem termelték ki elegendő mértékben, ugyanakkor a fenyőállományok kitermelését erőltették.

Az 1958—1965. évek fejlesztési tervének kidolgozásakor a nevelővágások tervének szerkezetében a következő változtatást irányozzák elő: 1965-ben az 1956. évi tényleges teljesítéshez viszonyítva a munka mennyiségének a nevelővágások egyes ágaiban a következőnek kell lenni (területben): felszabadító tisztítás mintegy 280%, elegyarány szabályozó tisztítás 210% körül, törzskiválasztó gyérités 160% körül, növedékfokozó gyérités mintegy 65%, egészségügyi vágás kb. 68%, összesen valamennyi nevelővágás 116%. Ily módon a fiatalosok nevelővágásainak lényeges növelését tervezik a növedékfokozó gyéritések és egészségügyi vágások mennyiségének terhére. Nem szabad lebecsülni ez intézkedés objektív nehézségét sem, de megvalósítását maga az élet sugalmazza, tehát következetesen végre kell hajtani.

Az erdők fafajösszetételének megjavítását a gyorsan növvő, technikai-
lag értékes, valamint a gyümölcsstermő fa- és cserjefajok szélesebbkörű telepítése révén kell megvalósítani. A mi tudományos intézeteink és erdőgazdaságaink többsége nem foglalkozik kellő mértékben az erdei fafajok szelekciója terén elért eredmények gyakorlati alkalmazásával. Küzdeni kell az erdeink megjavítására irányuló e fontos intézkedés lebecsülése ellen. Minden területi erdőgazdasági igazgatóságnak feltétlenül legalább egy állandó csemetekerttel kellene rendelkeznie azoknak a szelektált anya-

goknak (elsősorban nyárfák) tömeges elszaporítására, amelyeket tudományos kutatóintézetektől, vagy tapasztalt gyakorlati szakemberektől beszerezhet. Fel kell kutatni és ki kell jelölni konkrét parcellákat az állami erdőterületeken a gyorsannövő fafajok nevelésére, széles körben propagálni kell nevelésüket a kolhozok és szovhozok földjein is.

A. I. Bovin röviden válaszolt azoknak az elvtársaknak, akik a vágáskor bizonyos mértékű leszállítása ellen szólaltak fel. Egyebek közt kijelentette, hogy az erdőfelújítás megjavítása, a túlnedves erdőterületek lecsapolása, az erdőtüzek és erdei károsítók elleni küzdelem érdekében hozott intézkedések a nevelővágások, a fa racionális felhasználása stb., az erdőterület termelékenységének növelésére vezető folyamat láncszemei. Ez a legfontosabb, mindent átfogó feladat. Ennek a feladatnak alá van rendelve a vágáskorok leszállításának kérdése is, amelynek eldöntésén az erdészeti főigazgatóság, az erdőrendezés és számos tudományos kollektíva fáradozik. A vágáskorok leszállítása kényes és fontos kérdés, amely *M. M. Orlov* professzor elgondolása szerint nem korlátozódik a „vágásfordulók alaptalan leszállítására és ezáltal a fakészletek kimerítésére, hanem kiterjed az erdőgazdaság termelékenységének növelésére normál teljesítőképesseggű fakészletek megőrzését és felhalmozását biztosító észszerű vágásfordulók segítségével, valamint az erdőfelújítás, új erdőtelepítés, erdőnevelés és az erdőtalaj gondozása útján“. Ez az igaz tétel nem vesztette el jelentőségét a mi napjainkban sem. A főigazgatóság nagyon óvatosan nyúl e kérdés megoldásához. Ezt a kérdést nemrégén a Szovjetunió mezőgazdasági minisztériumának műszaki tanácsában is részletesen megvitatták. A műszaki tanács javaslatait a területi igazgatóságoknak továbbítják, s azok megjegyzéseit az az évi vágásterületek megállapítása során figyelembe veszik.

Ami az Erdőgazdasági és Mezővédőfásítási Főigazgatóság munkáját illeti, A. I. Bovin többek között közölte, hogy a főigazgatóság folytatja a munkát a köztársasági és területi szervek, valamint az erdőgazdaságok és erdészetek jogainak kiszélesítésére, elsősorban az erdőhasználat területén. Nagy munkát jelent a tóár felülvizsgálata. Tanulmányozzák az erdőgazdasági üzemtervek kidolgozása terén a gazdaságilag jelentős kerületekben szerzett tapasztalatokat e munkák metodikájának és szervezésének további tökéletesítésére. Tovább finomítják a II. csoportba sorolt erdőkre vonatkozóan a fahasználat megállapításának metodikáját. A Szovjetunió Tudományos Akadémiájának Erdészeti Intézete és a főigazgatóság az I. csoportba sorolt erdőkre tartozó állományok vágásérettségi korának megállapításán dolgozik. Elvégezték az erdőgazdasági munkások és alkalmazottak munkakörülményeinek megjavítására irányuló ismeretes munkát. A munkabér és a munkanormák terén mutatkozó hiányosságok kiküszöbölésére a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumának javaslatára a Szovjetunió minisztertanácsának munkával és bérekkel foglalkozó állami bizottsága határozatot hozott az erdősítési, tűzvédelmi, erdővédelmi, erdőrendezési és fafeldolgozási munkáknál foglalkoztatott munkások bérének és a munka normáinak rendezésére. E határozatokkal a hat fokozatú bérézési rendszert fogadták el. A traktorosok, munkagépkezelők és más gépesítők munkabérének rendezésén is dolgoznak, továbbá rendezik az irányító munkát végző mérnökök, technikusok és az erdőőrzési dolgozók munkabérét is a munka mennyisége szerint. Felülvizsgálják az erdőgazdasági munkások prémiumrendszerét. Javaslattal készítették az erdővédelem, va-

lamint a tűzvédelem megjavítására is. Megvitatásra készítik elő azt a tervezetet is, amely az erdősítések eredményes befejezésének tervezését és a beállt erdősítéseknek az erdősült terület állományába való évenkénti átadását tárgyalja.

A főigazgatóság szakértő csoportja „Az erdők alaptörvénye“ tervezetén dolgozik. A tervezet megvitatásába az erdőművelők széles körét kívánják bevonni.

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának és a Minisztertanácsnak az 1959—1965. évi népgazdaság fejlesztési terv kidolgozásáról hozott határozata értelmében a tudományos intézetekkel együtt kidolgozzák az erdőgazdaság fejlesztésének fő irányelveit és módjait a legfontosabb ágak szerint részletezve a következő 7 és 15 évre. A védőerdősítésben mutatkozó lemaradás leküzdésére fel kell kelteni széles társadalmi körök és a helyi sajtó figyelmét. Az erdőgazdaságok, állami csemetekertek, gépállomások, mező- és erdőgazdasági kísérleti állomások, a helyi párt- és tanácsszervezetekre támaszkodva álljanak a védőerdősítési munka élére, nyújtsanak a kolhozoknak és szovhozoknak gyakorlati segítséget az erdősávok nevelésében. Igyekezní kell, hogy ebben az ügyben ne mutakozzék a személyi felelősség hiánya; el kell osztani a védőerdő telepítési munkát az erdőgazdaságok, csemetekertek, állami gazdaságok és gépállomások közt és versenyt kell kialakítani a védőállományok jobb nevelése érdekében. A főbb vízmosás-rendszerek és homokterületek megkötésére és erdősítésére irányuló munkákat az erdőgazdaságokkal javasolják elvégeztetni.

A Szovjetunió Kommunista Pártja 1957. decemberi plenumának határozata a szakszervezetek munkájáról újabb megnyilatkozása a Párt gondoskodásának hazánk hatalmának megerősítéséről, a szovjet emberek anyagi jólétének és kulturális színvonalának további felemeléséről. Az erdőgazdasági szakszervezetek munkáját meg kell élénkíteni, tovább kell fejleszteni az erdőgazdaságok munkásainak, mérnök-technikus dolgozóinak és alkalmazottainak alkotó kezdeményezéseit, a dolgozókat nagymértékben be kell vonni a termelés irányításába, nagyobb jelentőséghez kell juttatni a termelési értekezleteket és meg kell javítani a szocialista munkaverseny szervezetét.

A. I. Bovin a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériuma és az Erdőgazdasági és Mezővédőfásítási Főigazgatóság vezetősége nevében annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az orosz föderáció erdőművelői becsülettel bírkóznak meg azoknak a feladatoknak a megoldásával, amelyeket a Kommunista Párt és a szovjet kormány tűzött ki eléjük.

Babos Imre és Szőnyi László homoki termőhelyfeltárási munkájára, nevezetesen a homoki ökológiai típuscsoportokra hivatkozik A. G. Gael professzor, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Erdészeti Intézete Műveinek XXXVII. kötetében megjelent tanulmánya. Gael professzor a Terek-i homokon az Ak-Terek-i ligeterdőben végzett termőhelyfeltárást és megállapította, hogy az általa elkülönített típuscsoportok igen hasonlóak a Kiskunhalas környékén Babos és Szőnyi által meghatározottakhoz. A *Populus hybrida* B. M., amely igen közel áll a szürkenyárhoz, valamint a Kiskunhalas környékén előforduló több fa, cserje és lágyszárú növényfaj éppen úgy az északi lejtőkön, és lábazati hajlatokon fordul elő. Megjegyzi Gael, hogy Magyarországon a homokfásítás alapját kiterjedt termőhelyfeltárási veti meg. Hasonló termőhelyfeltárást sürget a Terek-i homok fásításában is.